

Politik for Sprog og Læsning

Formål

Formålet med Politik for Sprog og Læsning er at understøtte grundlæggende krav i både Dagtilbudsloven og Folkeskoleloven og sikre en sammenhængende indsats i forhold til børns sprog- og læseudvikling på tværs af kommunen.

Den samlede sprog- og læseindsats i hele barndommen og ungdommen for børn og unge i Hedensted Kommune er derfor vigtig.

Politik for Sprog og Læsning skal fungere som en rød tråd for sprog- og læseudviklingen. Det er vores håb, at politikken vil inspirere forældrene og være rammesættende for personalet.

Gode sprog-, læse- og skrivefærdigheder spiller en vigtig rolle i børn og unges personlige, sociale og faglige udvikling. Det giver dem mulighed for at udtrykke sig, danne relationer, indgå i fællesskaber og demokrati, samt at læse sig til viden.

Dette fordrer:

At støtte barnets sprog- og læseudvikling.

At støtte barnets skriftsproglige udvikling.

At fremme læselyst og læseglæde.

At fremme et læringsmiljø, hvor børnene er aktive og produktive.

En udvikling, der starter ved fødslen og fortsætter gennem hele barnets og den unges opvækst i et nært samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og andre betydningsfulde voksne - både lokalt og centralt.

Vision

“Sammen skaber vi bevægelse, så børn og unge i forpligtende fællesskaber udvikler sig til livsduelige og fremtidsparate mennesker” (Børne- & Ungepolitikken. 2020).

Vi ønsker med denne politik, at skabe læringsfællesskaber, så børn og unge får de bedst mulige forudsætninger for at vokse op og møde livet med mod, livsglæde og lyst til læring samt udvikle et tale- og skriftsprog, der fremmer god kommunikation.

Vores børn og unge magter allerede en del af dette i deres fritidsliv, så det handler om at sætte det i spil. For at sætte dette i spil kræver det aktivt samvær med andre og deltagelse i aktiviteter med spilleregler. Senere i livet kræves, at kommunikationen og forståelsen kan målrettes ind i forskellige sammenhænge. Det er vigtigt at kommunikation forstås på flere måder.

Læring og videnstilegnelse foregår ikke længere kun fra pædagog til barn eller fra lærer til elev, men fordrer, at børn og unge producerer såvel tale som tekst, billede og lyd. På den måde viser de, at de mestrer mange forskellige tilgange til kommunikationen.

For professionelle

Kommunikation og sprog har afgørende betydning for en række forhold i det enkelte barns udvikling, trivsel, læring og dannelse. Et velfungerende sprog giver mulighed for at udtrykke sig, danne relationer og indgå i fællesskaber. På længere sigt har det desuden en betydning for læseudviklingen, og hvordan de klarer sig i skolen og videre i livet.

Politik for Sprog og Læsning skal fungere som en hjælp for alle professionelle; som en rød tråd for sprog- og læseundervisningen. Dog er Politik for Sprog og Læsning kun det første skridt. Klog ledelse, uddannelse, tid og rammer må være til stede for at føre politikken ud i livet.

Politik for Sprog og Læsning i Hedensted Kommune skal være dynamisk, så den hele tiden er i overensstemmelse med den nyeste viden og "best practice" for området. Den skal derfor revideres hvert 4. år

Politikken/hjemmesiden indeholder en forældreportal og en portal for professionelle, hvor man kan finde viden om:

- milepæle for den sproglige udvikling og læseudviklingen
- anbefalinger i forbindelse med sprogstimulering
- anbefalinger i forbindelse med stimulering af læsning og skrivning
- information om evalueringer
- gode links
- information ved bekymringer.

For professionelle

Kommunikation og sprog har afgørende betydning for en række forhold i det enkelte barns udvikling, trivsel, læring og dannelse. Et velfungerende sprog giver mulighed for at udtrykke sig, danne relationer og indgå i fællesskaber. På længere sigt har det desuden en betydning for læseudviklingen, og hvordan de klarer sig i skolen og videre i livet.

Politik for Sprog og Læsning skal fungere som en hjælp for alle professionelle; som en rød tråd for sprog- og læseundervisningen. Dog er Politik for Sprog og Læsning kun det første skridt. Klog ledelse, uddannelse, tid og rammer må være til stede for at føre politikken ud i livet.

Politik for Sprog og Læsning i Hedensted Kommune skal være dynamisk, så den hele tiden er i overensstemmelse med den nyeste viden og "best practice" for området. Den skal derfor revideres hvert 4. år

Politikken/hjemmesiden indeholder en forældreportal og en portal for professionelle, hvor man kan finde viden om:

- milepæle for den sproglige udvikling og læseudviklingen
- anbefalinger i forbindelse med sprogstimulering
- anbefalinger i forbindelse med stimulering af læsning og skrivning
- information om evalueringer
- gode links
- information ved bekymringer.

Læseudvikling 1.-2. klasse

Lovstof
Folkeskoleloven

Fællesmål Dansk

Målet er, at eleverne udvikler deres: Ordforråd, læsestrategier, hastighed og læsemængde, således at eleverne opnår sikkerhed i læsning, fremstilling, fortolkning og kommunikation.

Det betyder: De grundlæggende læsefærdigheder skal udvikles således, at eleverne bliver i stand til at benytte sikre og automatiserede afkodningsstrategier og forståelsesstrategier, samt at de kan kommunikere om disse.

Hovedvægten lægges på arbejdet med de elementære læse- og skrivefærdigheder i dansk. Læsning og skrivning betinger hinanden og skal derfor udvikles i et tæt samspil.

Handletiltag i Hedensted Kommune

For at lære at læse kræver det systematisk og direkte undervisning, og det er dansklærerens ansvar. Men det er alle læreres ansvar at give eleverne mulighed for at udvikle ordforråd, strategier og redskaber, som er relevante for de enkelte fag.

Elevernes læseudvikling ses i samspillet med skriveudviklingen, og det er derfor vigtigt at medtænke begge elementer i varierede og målrettede læringsforløb.

Eleverne kender fortællende og informerende teksters struktur og ved dermed, at tekster har forskellige formål og budskaber. Det er formålstjenligt at arbejde med "før-", "under-" og "efter-" læse- og skriveaktiviteter for at tydeliggøre dette.

Digitale tekster af passende sværhedsgrad introduceres. Samtidig introduceres læseteknologi, som integreres og anvendes undervejs i arbejdet med fagenes forskellige fagområder. Oplæsningsfunktionen på forskellige devices kan give støtte til såvel enkelte – som til alle elever. Forskellige devices bruges som redskab i læse- og skriveundervisningen, og i søgning på skærmsider, der introduceres på dette trin.

Obligatoriske Test

Obligatorisk evaluering 1. kl.:

NOS - nonordsstaveprøve

Skriftsproglig udvikling - Ordlæseprøve 1

LUS indskoling

Obligatorisk evaluering 2. kl.:

DVO-nonordstest

Skriftsproglig udvikling - Ordlæseprøve

Nationale test

LUS indskoling

Opmærksomhedspunkter

Eleven kan læse lydrette (f.eks. to, bus og sofa) og almindelige ikke-lydrette ord på to stavelser (f.eks. pige og komme).

Eleven kan formulere sammenhængende tekster på mindst 3 linjer i en kendt teksttype.

Eleven kan stave til lydrette (f.eks. ti, bil og kano) og almindelige ikke-lydrette ord (f.eks. siger, døren).

Gode links

Read i 1. klasse

Read i 2. klasse

Opdagende skrivning

Læse- og skrivedidaktik

Vi læser på alle sprog

Faglig læsning - læs for at lære

Læs med ørerne

Bekymring

Har du brug for råd og vejledning til din undervisning i forhold til nogle af eleverne, kan du søge det hos skolens læsevejleder og/eller logopæd ved PPR.

I et rådgivningsforum på skolen vil du og forældrene kunne søge yderligere vejledning, samtidig med at I laver fremtidige aftaler.

Læseudvikling 3.-6. klasse
Matematik med terninger
Lovstof
Folkeskoleloven

Fællesmål Dansk

Målet er, at eleverne gennem undervisningen videreudvikler deres læsning i alle fag i forhold til ordforråd, læsestrategier, hastighed, øget læsemængde og forståelse. Det forventes, at eleverne bliver aktive og effektive læsere af alle typer tekster.

Det betyder: De grundlæggende læsefærdigheder skal fortsat udvikles, men efterhånden som eleverne læser flydende med god forståelse, bliver læsning et redskab, som eleverne anvender og udvikler i læreprocessen i alle skolens boglige fag. Derfor hører den fortsatte læseudvikling ikke kun til i danskfaget, men skal varetages i alle fag. Læsning og skrivning betinger fortsat hinanden og skal udvikles i et tæt samspil.

På mellemtrinnet er det især vigtigt, at elevernes læselyst stimuleres, så elevernes frivillige, selvstændige læsning bliver en vigtig del af deres hverdag.

Handletiltag i Hedensted Kommune

At blive en dygtig læser kræver systematisk og direkte undervisning, og det er derfor alle læreres ansvar at give eleverne mulighed for at udvikle det ordforråd og de læsestrategier og redskaber, som er relevante for netop deres fag (også i faget dansk). Der skal arbejdes bevidst med læselyst og læsekultur i alle fag.

Tekster har forskellige formål og formidler budskabet på forskellige måder. Faglærerne skal derfor i undervisningen etablere en forståelsesramme for tekstens indhold og synliggøre læseformålet. Igennem forskellige "før-mens-efter" læseaktiviteter i undervisningen skabes et aktivt forhold til fagets tekst, såvel i papir som digitalt. Samtidig skal eleverne kunne udføre kritisk søgning efter tekster til egen læsning på internettet.

Tekster foregår i tid og rum, og læses i konkrete situationer som kan adskille sig fra tekstens oprindelige formål. Der skal derfor være fokus på tekstens oprindelige formål, elevens eget formål med læsningen, den historiske kontekst, kommunikationssituationen, og det medie, de optræder i.

Der skal afsættes tid til at implementere det nye. Og der skal fortsat være fokus på elevernes læring og evaluering.

For at give alle elever lige muligheder for at anvende læsning som et redskab er det vigtigt, at de elever der har behov, får adgang til læseteknologi og til fagbøgerne digitalt. Eleverne skal have mulighed for at tilegne sig alderssvarende viden vha. e-bøger, i-bøger og hjemmesider, samt producere skriftsproglige multimodale tekster ved hjælp af digitale kommunikationsformer.

Obligatorisk evaluering

3. klasse:

Nationale test

ST 3

Skriftsproglig udvikling: Sætningslæseprøve 2

LUS fortsat på enkeltelever

De elever, der ikke har nået LUS punkt 15, "at kunne læse flydende med en god forståelse" (målet for 3. klasse)

4. klasse:

ST 4

Nationale test

Fagtekst: Nattens små dyr

LUS fortsat på enkeltelever

5. klasse:

ST 5

Ordforrådsprøve: Find et foto og find ordet

Skønlitterær tekst: Spring

LUS fortsat på enkeltelever

6. klasse:

ST 6

Nationale test

Tekstforståelse: Udsagn A

LUS fortsat på enkeltelever

Opmærksomhedspunkter 3.-4. klasse

Eleven kan læse tekster om et velkendt fagligt emne med ca. 120 ord pr. minut.

Eleven kan formulere en sammenhængende tekst med en tydelig tekststruktur f.eks. en beretning eller en beskrivelse af et velkendt fænomen.

Opmærksomhedspunkter 5.-6. klasse

Eleven kan opdage egne forståelsesproblemer og anvende relevante strategier til at afhjælpe dem og få overblik over teksten (f.eks. afklare ukendte ords betydning, anvende grafiske modeller eller stille spørgsmål til tekstens indhold).

Gode links

Læse- og skrivedidaktik

Read på mellemtrinnet

Vi læser på alle sprog

Faglig læsning - læs for at lære

Faglig læsning

Læs med ørerne

Læselyst

Bekymring

Har du brug for råd og vejledning til din undervisning i forhold til nogle af eleverne, kan du søge det hos skolens læsevejleder. Det er også sammen med læsevejlederen, at en evt. undersøgelse for ordblindhed beslattes. Se ordblindeproceduren og hent handleplan her.

I et rådgivningsforum på skolen med deltagelse af PPR vil du og forældrene kunne søge yderligere vejledning, samtidig med at I laver fremtidige aftaler.

Læseudvikling 7.-9. klasse

Lovstof
Folkeskoleloven

Fælles mål Dansk

Målet er, at eleverne selvstændigt kan læse forskellige slags tekster med et abstrakt indhold og er i stand til at reflektere over, fortolke og kommunikere med og om teksten.

Det betyder: I udskolingen bygges videre på de 4 kompetenceområder: Læsning, fremstilling, fortolkning og kommunikation, som eleverne har udviklet på mellemtrinnet.

Det forventes, at eleverne gennem undervisningen fortsat konsoliderer og udvider deres faglige ordforråd og læsestrategier, bl.a. i nye fag. Det forventes, at eleverne fortsat udvikler og vedligeholder hensigtsmæssige læserutiner og dermed øger læsehastigheden, således at deres selvstændige læsning fortsat er i udvikling. Gennem bevidstgørelse af forskellige læsestrategier opnår eleverne ligeledes en bevidsthed om egen læring.

I udskolingen skal eleverne arbejde sig frem til de afsluttende prøver. Derfor er det stadig vigtigt i denne del af skolegangen, at eleverne er motiverede, aktive, samarbejdende og producerende, samt at materialer og viden er opdaterede og tilgængelige. Det meste arbejde vil foregå med computeren som redskab, og det forventes, at eleverne kan foretage målrettede og kildekritiske søgninger i digitale medier og selv afgøre hvordan den enkelte tekst skal læses og anvendes.

Handletiltag i Hedensted Kommune

At blive en dygtig læser er en livslang proces og kræver undervisning. Det er derfor fortsat alle læreres ansvar at give eleverne mulighed for at udvikle de læsestrategier og det ordforråd, som er relevant for de forskellige fag. Der skal arbejdes bevidst med læselyst og læsekultur i alle fag.

Læsning og skrivning betinger fortsat hinanden og skal udvikles i et tæt samspil.

Lærerteamets fælles fokus på elevernes læsefærdigheder og klassens faglige læsning er stadig en vigtig del af elevernes læseudvikling. I udskolingen arbejdes der med mere avancerede aktiviteter, og her er det oplagt, at teamet drøfter og afklarer, hvilke færdigheder og strategier der skal arbejdes med hvor og hvornår.

Tekster har forskellige formål og formidler budskabet på forskellige måder. Faglærerne skal derfor i undervisningen etablere en forståelsesramme for tekstens indhold og synliggøre læseformålet. Igennem forskellige "før-mens-efter" læse- skriveaktiviteter i undervisningen skabes et aktivt forhold til fagets tekst, såvel i papir som digitalt.

Samtidig skal eleverne kunne udføre kritisk søgning efter tekster til egen læring på internettet.

Tekster foregår i tid og rum og læses i konkrete situationer, som kan adskille sig fra tekstens oprindelige formål. Der skal derfor være fokus på teksters oprindelige formål, elevens eget formål med læsningen, den historiske kontekst, kommunikationssituationen og det medie, de optræder i.

Ved fremstilling har eleverne viden om og kan selvstændigt vælge digitale virkemidler i forhold til situationen (f.eks. musik, lyd eller billeder).

De elever der har brug for det, skal have adgang til læseteknologi, samt materialer, der kan anvendes sammen med deres læseteknologi.

Obligatorisk evaluering

7. kl.:

ST 7

Skriftsproglig udvikling: Tekstforståelse Udsagn (A)

8. kl.:

ST 8

Nationale test i læsning

9. kl.:

Terminsprøver

Prøven efter 9. klasse

Opmærksomhedspunkter

Eleven kan foretage basal korrektur på sprog, stavning, tegnsætning og layout.

Gode links

Teenagere læser da også

Sammen om læsning i 9. klasse

Læsning i gymnasiet

Bekymring

Procedure i forbindelse med undersøgelse af ordblindhed.

Har du brug for råd og vejledning til din undervisning i forhold til nogle af eleverne, kan du søge det hos skolens læsevejleder.

I et rådgivningsforum på skolen med deltagelse af PPR vil du og forældrene kunne søge yderligere vejledning, samtidig med at I laver fremtidige aftaler.